

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ

2023 YILI ÖLÇEME – DEĞERLENDİRME SİSTEMİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ ÇALIŞMALARI

2018 yılında lisans eğitim-öğretimine başlanan bölümümüzde her yarıyılın başlamadan önce ve yarıyıl bittikten sonra o yarıyılın ders programını ve öğrenme çıktılarının değerlendirildiği bir bölüm toplantısı yapılmaktadır. Ayrıca 2023 Aralık ayında her öğretim üyesi verdikleri dersler ile ilgili ölçme-değerlendirme sisteminin iyileştirilmesine yönelik önerilerini yazılı olarak bildirmişlerdir.

Eğitim öğretim programımızda yer alan dersleri proje (stüdyo) dersleri, bilgisayar programlarının öğretildiği dersler ve teorik dersler olarak üç kategoride gruplamak mümkündür. Her kategori için ölçme ve değerlendirme sistemi farklılıklar taşımaktadır.

Proje (stüdyo) derslerinde ölçme değerlendirme sisteminin iyileştirilmesi

Şehir ve Bölge Planlama eğitiminin omurgasını oluşturan stüdyo (proje) dersleri uygulamalı derlerdir ve her yarıyıl bir stüdyo dersi bulunmaktadır. Proje dersi 3 saat teori ve 4 saat uygulama olarak tüm gün sürer. Her proje dersinde bir yerleşim farklı ölçeklerde analiz edilmekte ve planlama kararları üretilmektedir. Proje dersleri basitten karmaşık planlama problemlerine ve konut-sokak ölçeğinden bölge ölçeğine doğru ilerlemektedir. Proje dersinden başarısız olan öğrenci bir sonraki proje dersini alamamaktadır. Proje dersleri, yürürlükte bulunan Proje Derslerini Uygulama Yönergesi doğrultusunda yürütülmektedir.

Proje derslerinde temel süreç saha çalışmaları (tespit, anket, görüşme vb.), veri toplama (nüfus, gelir, mevcut planlar, belge ve raporlar vb.), analiz, sentez, plan kararları ve raporlama şeklindedir. Vize ve Final ürün teslimlerinin yanı sıra her bir aşamada farklı ölçme ve değerlendirme yöntemleri kullanılabilir.

- *Saha çalışmaları ve veri toplama*; seçilen alan ve üretilecek planın ölçeğine göre grup ya da bireysel olarak yapılabilir. Bu aşamada öğrencilerin ürünlerinin yanı sıra grup çalışmasına yatkınlıkları, organizasyon ve liderlik becerileri, sorun çözme yetenekleri de değerlendirilir.
- *Analiz ve sentez*; verileri analiz etme ve yorumlayabilme, verilerden yola çıkarak sorun ve potansiyelleri tespit edebilme, analizleri sentezleyebilme yeterlikleri, analiz ve sentez aşamasında bilgisayar programlarını kullanarak ve el çizimi ile ifade edebilme yeterlikleri değerlendirilir. Bu aşamada öğrenciler bireysel ya da grup olarak sunumlar yaparlar.
- *Mekansal plan/tasarım kararları*; sorun çözme, gelecek projeksiyonu ve hesaplamaları doğru yapabilme, imar mevzuatını uygulayabilme, plan çizim tekniklerini uygulayabilme ve tasarım becerileri değerlendirilir.
- *Raporlama*; yazım ve ifade teknikleri, görselleştirme becerileri, terimlerin doğru kullanımı değerlendirilir.
- *Poster*; yazılı ve görsel ifade tekniklerini iyi kullanabilme, grafik tasarım becerileri değerlendirilir.
- *Performans*; üzerinde çalışılan konu 14 hafta boyunca adım adım geliştirilir ve bu süreçte öğrenci her hafta öğretim üyesinden tashih alarak projesini geliştirir.

Öğrencinin her hafta projesinde ilerleme kaydetmesi, derslere katılımı, öğretim üyesinden düzenli tahsis alması beklenir.

- *Sergileme*; Grup çalışması ya da bireysel çalışma sonucu elde edilen ürünler sergilenir, sergilerde öğrencilerle tartışılır ve öğrencilere geri bildirim verilir. Süreç gerekli olduğu kadar tekrarlanır.
- *Jüri değerlendirilmesi*; Şehir ve bölge planlama eğitiminin önemli bir parçası olan jüri değerlendirmesi, öğrencinin topluluk önünde fikirlerini ifade etmesi, tartışması açısından faydalı görülmektedir. Bu aynı zamanda jüriyi dinleyen öğrenciler için de bir başka öğrenme biçimidir. Öğrenci projesini jüri önünde sunar ve jürinin sorularını cevaplar. Jüri bölüm öğretim üyelerinin yanı sıra başka bölüm öğretim üyelerinden ya da profesyonellerin katılımı ile oluşabilir. Jüri esnasında hem sunulan ürünlere hem de öğrencinin performansı notlanır.
- *Son ürünlerin değerlendirilmesi*; Vize ve final sınavı olarak yıl boyu yapılan ürünlerin teslimi istenir ve ürünler yukarıda sıralanan ölçütlere göre değerlendirilir.

Proje (stüdyo) derslerinde ölçme değerlendirme sisteminin iyileştirilmesi için öneriler;

- Proje derslerinin yapısı gereği her öğrenci ile geliştirmekte olduğu plan ve tasarımı üzerinde tartışılması, çizilerek anlatılması gerekmektedir ve öğrenci ile öğretim elemanının bire bir çalışması son derece önemlidir. Bu nedenle öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı ölçme değerlendirme sürecinde son derece kritiktir. Uluslararası standartlar 1 öğretim üyesine 15 öğrenci şeklinde tanımlanmaktadır. Bölüm öğretim üyesi kadrosunun ve yardımcı eleman kadrosunun iyileştirilmesi gerekmektedir.
- Öğretim üyesi sayısının yetersiz olması ve öğrenci sayısının fazla olması nedeniyle jüri değerlendirmeleri sağlıklı yapılamamaktadır. Sağlıklı bir jüri değerlendirmesi için gün boyu 15-20 öğrencinin değerlendirilmesi gerekir. Birden fazla jüri oluşturulamamakta, gün boyu 80-90 öğrenci değerlendirilmeye çalışılmaktadır.
- Jüri esnasında öğretim üyeleri notlama yapmaktadır ancak öğrenci sayısının fazla olması nedeniyle yapılan notlama yeterli olmamakta, ürünlerin tekrar incelenmesi gerekmektedir. Teslim edilen ürünlerin (çok sayıda pafta, rapor ve maket) sınıfta bırakılmaması nedeniyle ürünler toplanmakta ancak daha sonra değerlendirme yapmak için tekrar ürünleri taşımak süreci uzatmakta, zorlaştırmaktadır.
- Proje derslerinde stüdyonun tüm gün kullanılabilmesi ve proje sınıflarının tüm sınıfın çalışabileceği (sınıflarda 80-100 öğrenci bulunmaktadır) kapasiteye sahip olmaları önemlidir.
- Ölçme-değerlendirme sürecini iyileştirmek üzere dersin öğretim üyelerinin her an kullanabildikleri düzenli sergi alanları, ürünlerin bozulmadan düzenli ve kategorize edilmiş bir şekilde depolanabildiği ve öğretim üyelerinin değerlendirme yapabilecekleri masa, ışık, hava vb. koşulların sağlandığı bir arşiv alanı ile dijital çıktıları saklamayı mümkün kılacak, bölüme tahsis edilmiş bulut sistemine ihtiyaç duyulmaktadır.
- Sergi mekanı performans değerlendirmesi ve farklı sınıflardaki ya da bölümlerdeki öğrencilerin birbirlerinden öğrenebilmeleri için de önemlidir.

Bilgisayar derslerinde ölçme değerlendirme sisteminin iyileştirilmesi

- Mekansal analiz, çizim ve görselleştirme ile ilgili bilgisayar programlarının öğretildiği derslerde, ders saatinde yapılan uygulamalar ve ev ödevi olarak verilen uygulama ödevleri temel ölçme-değerlendirme kriterini oluşturmaktadır.
- Bilgisayar Laboratuvarının kapasitesinin yeterli olmaması, bilgisayar altyapısının istenen programları çalıştırmada yetersiz kalması ve öğrencilerin bireysel bilgisayarlarının olmaması performansı düşürmekte, ölçme ve değerlendirme sürecini aksatmaktadır.

Teorik derslerde ölçme değerlendirme sisteminin iyileştirilmesi

Teorik olarak yürütülen derslerde yaygın olarak kullanılan ölçme değerlendirme kriterleri, yazılı sınav, bireysel ödev, grup ödevi ve ödevlerin sunumu şeklindedir.

- Yazılı sınavlarda derste aktarılan bilgilerin kalıcı hale gelip gelmediği, yorumlanabilmesi, değerlendirilebilmesi, tartışılabilmesi, neden-sonuç ilişkisi kurulabilmesi ve problemin/sorunun çözülebilmesi değerlendirilmektedir.
- Ödevlerde, bir konunun derinlemesine araştırılabilmesi ve belirlenen soruna çözüm bulma, çözüm yaklaşımı geliştirebilme değerlendirilmektedir.
- Derslik mekanlarının grup çalışması yapmaya ve ödev sunumlarını gerçekleştirmeye uygun olmayışı değerlendirmelerin yazılı materyaller üzerinden yapılmasına neden olmaktadır. Uygun mekân koşulları sağlandığında sadece sunum dokümanının değil sözlü sunumların da değerlendirilmesi mümkün olabilir. Bölüme ait bir sergi alanı temin edilebilirse bu ödevlerin poster sunum şeklinde yapılması da mümkün olabilir.